

ՀՆՈՐՀԱՎՈՐ ՆՈՐ ՏՈՐԻ ԵՎ ԺՆՈՒՆԻ

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐ ՆՈՐ ՏՈՐԻ

Շնորհավոր նոր տարի, շնորհավոր նոր օրեր: 1945 թվականն իսկապես նոր տարի է լինելու աշխարհի բոլոր ազատասեր ժողովուրդներին համար: Մեր Մեծ Միության բոլոր ժողովուրդները, որոնց մեջ ևս հայ ժողովուրդը, դաշնակցած աշխարհի մյուս երկու հզոր երկրներին՝ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների և Անգլիայի ժողովուրդներին հետ, ահա, քաջի տարի է պատերազմ են մղում մեր ժամանակների անարդյունակալ Հիտլերի, նրա արվահատելի արքայականների և սրանց մարմնացույցները՝ ներկայացնող Ֆրաչիզմի քարոզած բարբարոս ու մարդատյաց գաղափարների դեմ: Երկու տարի առաջ, երբ մեր քաջարի կառավիր Բանակը Ստալինգրադի մոտ ջախջախել հարվածներ հասցրեց դերմանական դադողած և լիտիացած զորքերին, սկսեց թեքվել բռնակալի աստղը և երկու տարվա ընթացքում արագորեն իջավ համարյա մինչև Հորիզոնի ծայրը, ու մոտ է այն ժամը, երբ նա իսպառ կջքանա ալյուրեղից: Այսպես է պատմության ահեղ դատաստանը: 1

Անցած երկու տարիները հաղթական տարիներ են եղել մեզ համար, որովհետև ոչ միայն մեր Մեծ Հայրենիքի սրբազան հողը լիովին մաքրել ենք արևմուտքից ներխուժած նոր ժամանակների վախճաններից, այլև կրնակալու հետապնդելով նրանց արդեն թափանցել ենք թուն խիլ Գերմանիայի հողը փութացնելով նրանց անխուսափելի և մոտալուտ անկումը: Միևնույն ժամանակ մեր դաշնակիցներն էլ արևմուտքից և հարավից սեղմելով շտապեցնում են այս մեծ պատերազմի արագ վախճանը ներկա 1945 թվականին: Անկասկած է, որ պատերազմը չուտով կվերջանա և խաղաղությունը նորից կթափափուրի աշխարհում,

երկարատև մի խաղաղություն, որին այնքան անձկանոք սպասում են աշխարհի բոլոր ազատասեր ժողովուրդները:

Այս ահեղ պատերազմը մի քննություն էր խաղաղության համար պայքարող ժողովուրդների համար: Մասնավորելով մեր խոսքը մեր մեծ Միության ընտանիքի մեջ մտնող հայ ժողովուրդի վրա պետք է ուրախությամբ արձանագրենք, որ նա այս անգամ ևս պատվով կատարեց պատմությունից իրեն բաժին ընկած ծանր ու պատասխանատու դերը: Ազատության համար մղված այս մեծ պատերազմում հայ ժողովուրդը հավատարիմ մնաց իր փառապանծ նախնիքների սրբազան ավանդներին և իր կատարած սխրագործություններով անթառամ պատվով պսակեց իրեն:

Իվ իրոք, ի՞նչ է ներկայացնում երեք հազարամյա հարուստ անցյալի ամբողջ պատմությունը՝ հայոց պատմությունը, եթե ոչ կռիվ, պայքար, պատերազմ հայ ժողովուրդի անկախությունը, հայրենիքի ադատությունը պաշտպանելու և պահպանելու համար: Ահա անցյալի խորքից հարուստ են առնում և մեր աչքի առաջից անցնում մեր մեծ նախնիքը: Մի հուզիչ գուլաղիպություն արագության համար մղված պայքարով է սկսվում մեր անցյալի պատմությունը: Մեր ազգության հիմնադիր վայելչակալը և թխնափետ, խաժակն Հայկ նահապետը ազատության դրոշմ պարզած կռիվ է հայտարարում հարավից իր վրա արշավող հսկա բռնակալ Բաբելոնյան Բելի դեմ և հաղթում նրան, իր նորապեղած ցեղի համար ապահովելով հայրենիք և ազատություն: Ահա նրանից դարեր հետո Արշակունյաց դաշի վրա բազմած փառապանծ Տիգրան Բ-ը, տեսնելով արևմուտ-

քից դեպի իր երկիրը սողոսկող, Հայաստանի ազատութիւնն ու անկախութիւնը վտանգող գոռող Հոռմի լեզեոնները, պատերազմ է հայտարարում նրանց ու երկար ժամանակ փոփոխակի բախտով դբաղեցնում և ուժասպառ անում նրանց, հետնորդ սերունդներէ մեջ հերոսի, ժողովրդական դուշադնի տիպար հանդիսանալով: Ի՞նչպէս չհիշենք սեզ Տրդատին, որ իր հայրենիքի վրա բռնացող Թշնամիների դեմ պայքարի է նետվում և իր հուժկու և քաջարի բանակներով Հայաստանը հետ նվաճում արեւելքից միշտ սպառնացող բռնակալների ձեռքից: Նույն դերումն ենք տեսնում հայոց արքա Արշակ Բ-ին, որը հանուն հայ ժողովրդի ազատութեան և անկախութեան բազմաթիւ պատերազմներ է մղում նույն արեւելքից սպառնացող վտանգի առաջն առնելու համար:

Վերջանում է Արշակունյաց հարստութիւնը, բայց հայ ժողովրդի մեջ միշտ վառ են մնում դուշադն նախնիքների հիշատակները, անունները, նրանց կատարած դործերը: Եվ երբ Ծ-րդ դարի կեսին նույն Սասանյան տոհմը, օգտվելով Հայաստանի անգլուխ լինելուց, փորձում է դիպչել հայ ժողովրդի անկախութեանը, նրա մտքին, հոգուն և սրտին հայ ժողովրդի հերոս գործարարներն անմիջապէս սպարապետ Վարդան Մամիկոնյանի առաջնորդութեամբ ժողովրդական բանակի գլուխ անցած դուքս են գալիս պարսից վարձկան զորքերի դեմ և Ավարայրի ճակատամարտում կանգնեցնում բռնակալ Հազկերտ Բ-րանակները, ստիպելով նրան ընդմիշտ ձեռք քաշելու իր չար մտադրութիւններէ: Այդ ժամանակից քիչ անց նույն Մամիկոնյան տոհմի շառավիղ գործադար Վահանը բազմաթիւ մեծ ու փոքր կռիւներով խափանում է Հազկերտ Բ-ի հաջորդների մոտաքր Հայաստան և ապահովում հայրենիքի ազատութիւնը:

Ընկնում է երբեմնի հզոր Պարսկաստանը, նրա փոխարեն յոթերորդ դարի կեսն-

րին հաւրավից նոր բռնակալներ են հայտնվում, որոնք արյունով, հրով և սրով արշավելով մեր հայրենիքի ու մեր ժողովրդի վրա փորձում են նրա ըմբոստ ոգին բնկնել, ստրկացնել, բայց այդ բանը նրանց չի հաջողվում: Այդ ժամանակը ծնել է այնպիսի գերասական դեմքեր, ինչպէս են Հովնանը, որ Զաքարիայի հարվածներ է հասցնում մեր հայրենիքի Թշնամիներին, Սասունցի Դավիթը, մեր ժողովրդական հերոս դուշադնը և ուրիշները, որոնք երկար դարեր ոգեշնչել են մեր ժողովրդին մեր հայրենիքի անկախութեան ու ազատութեան համար մղված պայքարում և բռնակալներին ստիպել ճանաչելու մեր երկրի անկախութիւնը: Այսպէս, անբաժան բռնակալները հարկադրված եղան ճանաչել նոր իշխանական տոհմի՝ Բագրատունյաց ազատ և անկախ ղեկավարութիւնը Հայաստանում:

Սրանց անկումից հետո էլ հայ ժողովրդը դարձյալ ճանապարհներ է որոնում իր անկախ գոյութիւնը պահպանելու համար և ահա մի խումբ կողմէ իշխաններ քաշվում են հեռավոր Կիլիկիա, Տաճրոսի բարձունքները և այնտեղ սեփական հայկական թաղավորութիւն հաստատում, որը 300 տարի գոյութիւն ունեցավ:

Կիլիկիայի թագավորութիւնն էլ ընկավ, բայց հայ ժողովրդի ազատութեան, սեփական իշխանութիւն ունենալու տենչը վառ մնաց, նրա ըմբոստ ոգին միշտ որոնումներ էր կատարում ուժեղ թափով արտահայտելու համար: Այդ ոգին էր, որ ոտքի հանեց Սյունցի Դավիթ Բեկին, Սյունիքի ազատ լեռներում մեծացած հաւաքատ գավախին, որը իր մի խումբ համախոհների հետ կռիւ է սկսում իր երկրի հարստահարիչների դեմ և կարճ ժամանակում բոլորին ոչնչացնում: Նրանից հետո էլ մեր երկրի գանադան մասերում միշտ բռնկումներ են եղել օտարների դարչելլու լուծը թոթափելու համար:

Հայկական իշխանական տների անկումից հետո մեր բարձր հոգևորականների

միջին էլ դուրս են եկել անհատներ, որոնք մարտնչել են իրենց ժողովրդի ազատության համար: Հիշենք Ներսես Աշտարակցուն և Գրիգոր Նպիս: Մանուկարյանին, որոնք հայկական դնդերի դուրս անցած օգնել են ռուսական բանակին սարգարների անարդ տիրապետությանը վերջ տալու համար Հայաստանում: Սուլթանական Տաճկաստանում էլ հայոց պատերազմները հոգեւորականի սքեմի տակ ստիպված են եղել բողոք բարձրացնելու հայ ժողովրդի նկատմամբ դործադրվող Կարստահարությունների դեմ: Այդպիսիներից էին Սրբոյան Հայրիկին ու Մատթեոս Բ. Իզմիրլյանը, որոնք արյունածարավ սուլթան Աբդուլ Համիդի կողմից Երուսաղեմ աքսորվեցին:

Ունենալով այսպիսի հաջողություն անցյալ, դժայիմիկով անցյալի ժողովրդասեր այս դեմքերով, մենք հպարտությամբ արձանագրում ենք, որ ներկա ահեղ պատերազմում Կարմիր Բանակի շարքերում հերոսաբար մարտնչում են մեր ժողովրդի հարազատ զավակները, որոնք ցուցաբերում են փրկական հերոսություն, ապշեցուցիչ սխալ դործություններ և նիստընով ու պատվով պսակվում ինչպես մեր բարձր գինավորական իշխանության, այնպես էլ մեր Միության բոլոր ժողովուրդների կողմից:

Հայ ժողովուրդն իրավամբ պարծենում է իր ռազմիկ զավակներով և ամեն հնարավոր աջակցություն ցույց տալիս նրանց պատերազմը Լահերու, որովհետև դրանից է կախված մեր սպառնա մեծ բարօրությունը: Հայ ժողովուրդը թշվուռում օգնություն է ցույց տալիս ոչ միայն ճակատում մարտնչող Կարմիր Բանակի մեր մարտիկներին, այլև մեղ մոտ Հայաստանում թողած ընտանիքներին, թե՛ նյութապես և թե՛ բարոյապես:

Բայց Հայ ժողովուրդը միայն սովորական Հայաստանում և մեր Միության եղբայրական ռեսպուբլիկաներում չի բնակվում. նա մեծ բազմություններ ապրում է նաև Մերձավոր Արևելքում, Եվրոպայում, Ամերիկայում, այսինքն այն երկրներում,

որոնք մեր Մեծ Միության հետ դաշնակցած կենաց և մահու կոխով են մղում միջնադարյան խավար ու ռեակցիոն ուժի՝ մարդախոշոշ Հիտլերի դեմ և բնական է, որ հայ ժողովրդի այս հատվածն էլ չափազանցված է, որ պատերազմը ամբարովի շուտ և մեր հաղթանակով, որ ըղձալի խաղաղությունը վերականգնվի աշխարհում, ճանապարհների երթևեկությունը հեշտանա և շփումը Մայր Հայրենիքի հետ աշխուժանա: Հենց այս հանդամանքն էլ պատվավոր պարտականություն է դնում Սիյուսքի Հայության վրա, որ իր լայն աջակցությունը ցույց տա թե՛ նյութապես և թե՛ բարոյապես:

Մեր Հայրենիքն ամեն լինչ դոհաբերում է ճակատի մարտիկներին համար: Այդ դոհաբերությանը մասնակցում է նաև Սիյուսքի Հայությունը, որովհետև նա զբաղադրեն և ըստ արժանության դնահատում է, որ ներկա աշխարհաստան ահեղ պատերազմում Հայաստանը չնորհիվ մեր մեծ Միության և նրա հանձարեղ Առաջնորդի խնամուտն զեկալարության անմասն մնաց պատերազմի արհավիրքներից և շարունակեց իր շինարարությունն ու զարգացումը՝ համոզված մեր արդար դործի հաղթական ավարտին:

Այժմ այդ ավարտը մոտ է, և շատ է մոտ: Նենդ թշնամին չուտով կշափախվի անդառնալիորեն և այնուհետև ինչպես մյուս ժողովուրդները, այնպես էլ հայ ժողովուրդը էլ ավելի մեծ թափով կլծվի իր շինարար աշխատանքին, այն խորը դեռտակցությամբ, որ իր խաղաղությունն այլևս ոչ ոք չի հանդգնի վրդովել:

Այս հուսանող, մոտալուտ, բերկրալի սպառնա թող ջերմացնի մեր բոլորիս սրտերը, վեր հանի մեր լավագույն, մեր ընտուր ընդունակությունները, որոնցով գինված թեկախները նոր թվականը, դարձնելով առաջնադասության մեծ դրոշմապատկերների համար:

Շնորհավորում ենք այս բերկրալի 1945 թվականը:

ՀԱՎՍԵՓ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ,